

CIJENA listu: U preplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, trojmesecno K 9.—, mješeno K 3:60, u maloprodaji 12 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza 1

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u naknadnoj tiskari JOSIP KRMPOTIC u Puli trg. Custoza 1. Uredništvo: Šibenska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Čak. rač. aus. pošt. sted. 26.795.

Godina IV.

Broj 937

U Puli, četvrtak 14. veljače 1918.

BATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 13. Službeno se javlja: Nikakove bojne djetatnosti od osobite važnosti. — Poglavnica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 13. Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište. Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta i njemačkog prijestolonasljednika: Jači izvidnički odjeli, koje je doveo bio neprijatelj sjeverno od Lensa i sjeverno od potoka Omignon, bili su odbijeni u borbi iz bliza. Uostalom je bojna djelatnost ostala ograničena na malene izvidjaje i topničku vatru u pojedinim odjelicima. — Bojna skupina vojvode Albrechta: Iza žestokog povišenja vatre između Flireya i Mozele prodrlo je više francuskih satnija kod Remenuvillea i u istočnom dijelu Bois du Pretres proti našim crtamama. Iza kratke je borbe bio neprijatelj uz teške gubitke suzbijen. U našim je rukama ostalo zarobljenika. Na glavici Sudela i Hartmannswella borba topništva i minometa. Na odmaždu za neprijateljsko bacanje mina na Saarbrückenu od 5. o. mj., navali su sinoč naši ljetci s uspjehom na tvrdjavu Nancy. — Macedonska fronta: Kod Bitolja i na Vardaru djelatnost topništva i ljetaca. — S ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

Wilsonov odgovor Czerninu.

Washington, 12. (D. u.) U poslanici na kongres konstataju Wilson, da nije dobio nikakva saopćenja o tome, što je htio grof Czernin da kaže te da nema razloga, zašto bi se on stavio privatno u svezu sa govornikom. On je posve zadovoljan time, što je pripadao njegovoj javnoj publici. Zatim je Wilson ustanovio, da je odgovor grofa Czernina na njegov govor bio saštavljen u veoma prijaznom tonu. Zato je žalbože bio govor grofa Hertlinga veoma nejasan i neodredjen te potvrđuje neugodan utisak, kojim su se dojmila mirovna pregovaranja u Brestu-Litovskom. On nema povjerenja u nacionalnu akciju i još manje u međunarodno vrijedanje. On priznaje doduše načelo javnosti diplomacije ali stoji na stanovištu, da se pojedina pitanja o područjima i o poglavici države imaju rješiti određeno među pojedini narodima a ne na zajedničkoj konferenciji naroda, ma da je o tome odvisan mir. Za to navodi Wilson dokaze, koji se tiču baltičkih i poljačkih zemalja te ispruženja zaposjednutog francuskog područja. Grof Hertling da nije protivnik saveza nacija niti ograničenja naoružavanja, ali ipak je jasno, da Njemačka država onemoguće takav prirodni ujedinjenje i nacionalna prava naroda kao što i njihova sigurnost i jamstvo, da im bude obezbijeden mir, tad nećemo postići trajnog mira. Pravosamoodređenje naroda tek obična fraza; ovo se načelo našaže kao dužnost svakom političkom djelovanju, a državnik, koji ga neće uvažiti, učinit će to samo na svoj riziko. Mi tražimo jedino mir, koji možemo zajednički da zajamčimo i očuvamo. Udržene države nemaju namjere, da se umješaju u unutarnje prilike Europe ili da si prisvoje ulogu obraničkog suca u europskim teritorijalnim pitanjima. Ali udržene države ne nalaze nikakva puta do mira, dok se neće odstraniti uzroke tog rata i dok neće biti onemogućeno svako obnovljenje ratovanja. Mora se sklopiti takve ugovore, koji će isključivati svaku povredu prava malih naroda i plemena, a koje će štititi ujedinjena sila svih naroda. Ja smatram sigurnim, da i sam grof Hertling uviđa, da sebični separatni ugovori, koji se odnose na trgovinu i na važne surovine, ne mogu da stvore osnovku za mir kao što ni sebični separatni ugovori o pokrajinama i narodima.

Cini se da grof Czernin promatra mirovne podloge jasnim okom te ih ne zasjenjuje. On vidi, da je nezavisna Poljska stvar europskog ugovora i naravno mora se priznati, da će se Belgija isprazniti i obnoviti te da se mora udovoljiti nacionalnim težnjama, pa i u njegovoj vlastitoj državi u sveopćem interesu Evrope i čovječanstva. Dok on priznaje važna načela i potrebu da ih iskreno prouve, i s njima suglašuje, osjećaj on naravno, da je Austro-Ugarskoj s manje poteškoća moguće pristati na ratne ciljeve, koje su udržene države

istaknule, negoli Njemačkoj. On bi po svoj prilici bio još i dalje isao, kad ne bi bio morao imati nikakvog obzira na savez Austro-Ugarske i njezinu zavisnost o Njemačkoj. Sud, je li moguće obim vladama da nastave u toj izmjeni misli, jest jasan.

Načela, koja se imaju upoteroiti su slijedeća: 1. Da svaki dio u konačnom ugovoru mora se oslanjati o pravednost i biti izgradjen na takovom sporazumu, koji će najprikladnije dovesti do trajnoga mira. 2. Da narodi i pokrajine ne smiju biti turane iz jedne državne suverenosti u drugu. 3. Svako rješenje nekog pitanja područja, koje je ovim ratom nabačeno, mora se provesti u interesu i u korist dotičnog pučanstva, a ne kao dio jednostavnog sporazuma ili kompromisa između zahtjeva takmečih se mesta. 4. Svi nacionalni zahtjevi, jasno opisani, moraju postići dalekoscjno udovoljenje, a da se ne obuhvati nove elemente, koji bi mogli zavesti svajda i protivštine, koje bi po svoj prilici naskoro opet smetale miru. O općenitom miru, koji bi bio izgradjen po tim načelima, može se raspravljati. Dok ne bude osiguran takav mir, nemamo drugog izbora, do li nastaviti rat. Ta su načela prihvacena već svuda kao nužna, osim od govornika njemačke vojničke aneksionističke stranke. Wilson uvjerava, da se američki izvor pomoći sada djelemočno mobiliziraju, te da će se čete brzo poslati na frontu. Sva naša snaga bit će uvožena za oslobođenje od ugrožavanja i od pokušaja sebičnih skupina autokratskih vladara, koje idu za gospodstvom. Nijedna moja riječ nije misljena kao prijetnja. To ne odgovara osjećajima našeg naroda. Snaga Udrženih država nije ugrožavanje ni za kakvu način i ni za kakav narod, te se neće nikad upotrebiti u napadajuće srve ili za udovoljenje sebičnih interesima.

Carski manifest.

Beč, 13. (D. u.) Njegovo je c. i kr. apostolsko Veličanstvo na premljostivje blagovoljelo izdati ovaj manifest: „Mojim narodima! Hvala milostivoj pomoći Božjoj, sklopili smo mir s Ukrajinom. Naše je slavodobitno oružje i Nasa iskrena mirovna politika, vodjena neumornom ustrajnošću, urodila prvim plodom obrambenog rata, koji vodimo za svoj opstanak. U kolu s Mojim teško iskušanim narodima pouzdajem se u to, da će lza prvog po Nas tako razveseljivog utanačenja mira doskora biti patničkom čovječanstvu priušten sveopći mir. Pod dojmom se toga mira s Ukrajinom svrača Naš pogled pun simpatija onom revnom mladom narodu, u kojega se je srcu kao prvom između naših protivnika pojavilo blagočuvenstvo ljubavi prema bližnjemu, i koji je uz hrabrost, dokazanu u mnogobrojnim bitkama, imao i dostatno odlučnosti za to, da pred čitavim svijetom dade i činom oduška svojem boljem uvjerenju. I tako je eto kao prvi istuplo iz tabora naših neprijatelja, da u interesu što bržeg postignuća zajedničkog sad velikog cilja sjedlini svoje težnje s našom snagom. Ako sam već od prvoga trenutka, kadno sam stupio bio na prijestolje Mojih užvišenih predja, osjećao jedno sa Mojim narodima u nepokolebivoj odluci, da si pri borilimo nametnuti nama rat sve do postignuća časnoga mira, to se to više osjećam jedno s njima u ovaj čas, u kolj je uslijedio prvi korak do ostvarenja toga cilja. Dječi se i pun ljubavi priznajući gotovo nadčovječju ustrajnost i neprispodobivu požrtvovnost Mojih junakačkih četa kao i onih, koji su danomice kod kuće posvjedočavali ne manje požrtvovanje, gledam pun pouzdanja u blizu, srećniju budućnost. Svetogući neka nas i nadalje blagoslov snagom i ustrajnošću, kako bismo nesamo za nas i vjerné naše saveznike, nego i za čitavo čovječanstvo postignuli končni mir.“ Karlo v. r. Seidler v. r.

Antanta navješta poostreni rat.

Lugano, 9. Kako piše „Stampa“, karakterizuju vodeći krugovi u Rimu položaj nakon pariske konferencije ovako: Pošto se je pokazalo bilo nemogućim, da se uz prihvativje uvjeti sklopi mir, smatra antanta svojom dužnošću, da uz ne narodima svaku daljnju iluziju o miru i prioritetu ih na najskrajnje poostrenje vodjenja rata. Ovo se poostrenje imade polučiti prvo pomoći vojske, koje će manevrirati pod jedinstvenim međunarodnim zapovjedništvom, drugo, pomoći opet prihvacene akcije u Macedoniji; treće, pomoći pospešenja i pojačanja američke pomoći. U diplomatskom su se pogledu svih saveznika međusobno obvezali, da će pomagati ostvariti svoje narodne zahtjeve. Engleska i Italija zagovarat će dakle zahtjeve Francuske, Francuska i Italija zahtjeve Engleske glede Belijske i Luxemburga. Engleska i Francuska podupiru konačno aspiracije Italije u Italiji, Julijskim Alpama i u gornjem Jadranskom.

Mir sa Ukrajinom.

Beč, 13. (D. u.) C. i kr. brzejavno-dopisni ured javlja iz Brest-Litovskog sa danom 12. veljače: Na temelju sveopćeg mirovnog ugovora između Austro-Ugarske i ukrajinske pučke republike sklopljen posebni ugovor glede raznih pravnih pitanja bio je danas popodne potpisani po obostranim opunomoćenicima.

: Berlin, 13. (D. u.) Kako javlja „Germany“, rajhstag će po svoj prilici dne 21. o. mj. vijećati o mirovnom ugovoru s Ukrajinom, koji, kako je poznato, treba prije ratifikacije odobrenje rajhstaga. Računa se na tom, da će tom zgodom državni kancelar govor. Prema istom je listu zaustupnik Trimbork izrekao državnom kancelaru grofu Hertlingu i državnom tajniku dr. v. Kühlmannu u ime svih stranaka zahvalu i priznanje za prvo utanačenje mira.

: Beč, 13. Opažaju se već prve posljedice sklopljenoga mira s Ukrajinom. Rada je preložila svoje sjedište u Žitomir i uspostavila s nama izravnu svezu. Postoji opravljani nadi, da će uslijed mjesnog približenja uslijediti pospešan razvijetak svih utanačenja, stvoreni tijekom pregovaranja.

: London, 11. (D. u.) Reuterov ured saznaće se engleska vlada ne smatra obvezanom, da prizna mir, sklopljen između Austro-Ugarske, Njemačke i Ukrajine.

Iz Ukrajine.

Bern, 8. (Ukrajinski novinarski ured.) Opunoćen je zastupnik ukrajinske republike, vitez pl. Gassenski upravio francuskoj vlasti prosvjed, u kojemu među ostalim odlučno prosvjeduje proti vijestima Flavasove agencije glede dogadjaja u Ukrajini. Harkovska rada ne može biti predstavnica ukrajinskog naroda, pošto u njoj nije zastupana nijedna od novih ukrajinskih pokrajina. Ukrajina ne puše u isti rog sa Kaledinom ili proturevolucionarcima. Ukrajinska republika ne prijava niti uz Njemačku niti uz antantu, ona je nasuprot neutralna prema europskom sukobu i na temelju se na svoje prošlosti ne smatra obvezanom.

IZ FINSKE.

Stockholm, 12. (D. u.) „Swenska Telegram Byran“ javlja: Prema vijestima bijele je garde došlo jučer do živahne borbe između Manyharju i Set. Andrae. Neprijatelj je zestoko navalio na položaje bijele garde. Na tisuće crvenih gardista ostavlja Tammersfors u sinjeru na Rumovebi i pljačka i širi smrt i propast. Saborski je potpredsjednik Ingmans bio na besizilan način umoren. Terorizam crvenih raste. S druge se strane javlja, da su očajni bijeli gardiste ubili ministra izvanjskih poslova, Širolu, i ministra unutrašnjih poslova, Haapalainen.

: Stockholm, 12. (D. u.) „Swenska Telegram Byran“. Branting je držao danas u velikoj radničkoj skupštini govor, u kojemu je najčešće prosvjedovao proti agitaciji u korist oružane intervencije u finskom gradjanskom ratu i zagovarao posredovanje između stranaka, koje se bore. Skupština je prihvatala rezoluciju, u kojoj se poziva vlasta, da pokuša posredovati.

Iz Rusije.

Berlin, 10. (D. u.) Wolffov ured javlja: Kako se razabira iz bežične neke, svakako ne posve pouzdane bežične brzojavke, sudjelovali su kod poslednjih bojava središnje rade crvene garde engleski i francuski časnici na strani Ukrajine.

Petrograd, 11. (D. u.) O nacionalizovanju trgovackog brodovlja objavljeno je slijedeće saopćenje: Sva parobrodarska poduzeća, koja pripadaju dioničkim društvinama, trgovackim kućama ili velikim trgovackim poduzećima, proglašuju se naredbom puškog vijeća narodnim vlasništvom republike. Izuzete su samo pobliže imenovane manje ladije. Nadalje je objavljen naci odredbe o konfiskaciji dioničkih glavnica prijašnjih privatnih banki. Prema tomu će sve ove glavnice biti zaplijenjene i predane narodnoj banci ruske republike. Anulirane će biti sve bankovne akcije, te će se obustaviti svako isplaćivanje dividenda. Pod imenom „pučko povjereništvo za financije“, bit će osnovan kolegij za financije.

Lugano, 10. „Berner Bund“ javlja sa ruske strane: Maksimalistička je vlast proglašila nad Vitebskim opsadno stanje, jer se iz Orse javlja o dalnjem napredovanju Poljaka prema sjeveru. U Vitebsku je zabranjeno po cestama svako sakupljanje. Kako javlja „Berner Tagblatt“, priopćio je „Djen“ odredbu boljševičke vlade, u kojoj se ova grozi, da će sa svim onima, koji obustave posao u državnim obratima, postupati kao s veleizdajnicima i najstrože ih kazniti.

Allg. 11.-5.

C. i kr
sa c. kr. mi
jilo je povr
tvrdjavnog
čanstva usli
na gradsko
dinom sluč
biti upravlje
te će se uz
nala bit će
morskog ar

Obzir
čanstva biv
lučkim zap

1. Po

općina:

Lobori

tića, P

Sišan a

iz grada V

te iz selas

Vađibe

porezne o

obiteljima

istih ne po

2. Sv

moraju se

tčno kod

u svrhu iz

jave treba

evakuacije

3. O

staviti c. l

legitimacij

tim. Nak

putovat č

portom.

4. Z

vratka, tr

hranu. In

namirnice,

donijeti s

Za t

proskrbiti

5. I

sobom: j

bjegunači

u svojem

nice, a o

prekoraci

koja će s

6. I

priaviti

će im se

mirnice,

za prva

7. R

životni u

ugodni, o

jatelju, o

niti c. i

oblasti, i

nikakove

pučanstv

8. J

bezuvjetn

zanimariv

dozvoljen

kodjer

tvrdjave

čenjima.

9. A

a osobito

nutne do

tvrdjavn

Pub

C. kr.

po

stvo poš

osoblja l

ren pošt

Za

više učit

ljice, koj

kotara, n

sko vijec

Hrv

Družbina

Evakuir

naše dje

Komu da

u hrvats

naša dje

lje

Četvrtak 14. veljače 1918

Allg. 11.-5.

Obznanan.

C. i kr. vojno nadzorovjedništvo, sporazumno sa c. i kr. ministarstvom unutranjih poslova, dozvilo je povratak jednog dijela bježunaca iz užeg tvrdjavnog područja Pule. Povratak seoskog pučanstva uslijediće općenito, dokim će se obzirom na gradsko pučanstvo odlučivati u svakom pojedinom slučaju na temelju posebne molbe, koja ima biti upravljena na c. i kr. ratno lučko zapovjedništvo, te će se uzeti u obzir stanje potrebe. Radnici arsenala bit će u tom pogledu upućeni od c. i kr. pomorskog arsenala.

Obzirom na općeniti povratak seoskog pučanstva biva po tome sporazumno sa c. i kr. ratnim lučkim zapovjedništvom određeno slijedeće:

1. Povratiti se mogu bježunci iz poreznih općina: Altire, Kavranu, Galežanu, Loberike, Ližnjana, Medulinu, Muntića, Peroja, Pomeru, Premanturu, Šišanu i Stinjanu, mjesne općine Pula, iz grada Vodnjana, mjesne općine Vodnjane, te iz sela: Jadranski, Šikic, Škatari, Valdibeka, Vičurana i Vintjanu, porezne općine Pula, i to poljodjelci sa svojim obiteljima i poljodjelska službenici, u koliko protiv istih ne postoji nikakva redarsvena ili druga zapreka.

2. Svi bježunci, koji spadaju u ovu skupinu moraju se odmah prijaviti kod uprave logora, dotično kod kotarskog poglavarstva svojeg boravišta, u svrhu izdanja legitimacije za bježunce. Kod prijave treba točno označiti zadnje boravište prije evakuacije, stališ i broj članova obitelji.

3. Ove će legitimacije oblast boravišta dostaviti c. i kr. tvrdjavnem povjereniku, koji će sve legitimacije potvrditi, ako je udovoljeno svim uvjetima. Nakon, što budu bježunci primili legitimaciju, putovat će u domovinu prvim bježunackim transportom.

4. Za vrijeme putovanja, i za prve dane povrata, treba bezuvjetno uzeti sobom nužnu prehranu. Inače mogu se sve imajuće zalihe živežnih namirnica za vlastitu uporabu, u bilo kojoj količini, donijeti sobom.

Za topalu obuću za vrijeme putovanja, treba proskrbiti.

5. Povraćajući se bježunci moraju donijeti sobom: potvrdu, za koje su vrijeme primili zadnju bježunacku potporu, potvrdu, za koje su vrijeme u svojem zadnjem boravištu primili živežne namirnice, a osim toga za svakog člana obitelji, koji je prekoracio 10. godinu, treba imati sliku (fotografiju), koja ne smije biti priljepljena na tvrdoj ljepezi, a koja će služiti za dozvolu za boravak.

6. Iza povrata morat će se bježunci odmah prijaviti kod općinskog starješine (delegata), na što će im se izdati dozvola za boravak i živežne namirnice, te će im se doznačiti bježunacka potpora za prva dva mjeseca nakon povrata.

7. Bježunce se izričito na to upozoruje, da životni uvjeti u Puli i okolici nisu ni malo ugodni, da je moguća opasnost u gradu po neprijatelju, osobito navalom neprijateljskih ljetala, te da niti c. i kr. ratno lučko zapovjedništvo, niti civilne oblasti, ne mogu za slučaj takvih navala preuzeti nikakve odgovornosti za osobnu sigurnost civilnog pučanstva.

8. Svi poljodjelci su obvezani, da svoja polja bezuvjetno obraduju. Uzimanje drugih radnja ili zanimljivanje svojeg poljodjelstva, ne će im biti dozvoljeno. Povraćajući bježunci će se morati također bezuvjetno podvratiti svim drugim unutrašnjim tvrdjave određenim redarstvenim i drugim ograničenjima.

9. Tko se bude protivio opstojećim propisima, a osobito sve osobe, koje bi se povratili bez nužne dozvole, bit će opet bezobzirno udaljene iz tvrdjavnog područja.

Pula, dne 10. februara 1918.

C. i kr. tvrdjavnem povjereniku Honhenbruck, m. p.

Domaće vijesti.

Poštanski ured u Laništu zatvoren. Ravnateljstvo pošte i brzojava saopćuje: Radi pomanjkanja osoblja bi dne 9. veljače 1918. privremeno zatvoren poštanski ured Lanišće.

Za učitelje. U puljskom kotaru ima praznih više učiteljskih mjestih. Pozivaju se učitelji i učiteljice, koje žele biti namještene na kojoj školi ovoga kotara, neka ulože molbu na c. i kr. kotarsko školsko vijeće u Puli.

Hrvatska škola u Puli. Broj djece u hrvatskoj Družbinoj školi u Narodnom domu danomice raste. Evakuirci se danomice vraćaju, a time raste i broj naše djece u našoj školi. Preporučamo svim i svakomu da uputi evakuirci, neka svoju djecu upišu u hrvatsku školu. Ne mojmo više dopuštati, da se naša djeca otiduju po drugim školama.

Povratak puljskih bježunaca. C. i kr. tvrdjavnem komesar saopćuje: Obzirom na promijenjeni vojnički položaj, dalje je c. i kr. vrhovno vojno zapovjedništvo svoju privolu za povratak velikog dijela bježunaca i u tvrdjavo područje Pule, te se također prisrbiće za nužnu opskrbu povraćajućeg se pučanstva u prvo doba njihovog povrata u domovinu. Obzirom na veliki broj bježunaca, poteškoće transporta i aprovizacije moći će povratak uslijediti malo po malo. Povratak seoskog pučanstva izvan žice uslijedit će uopće, dok će se povratak u grad Pulu dozvoljavati prama stanju potrebe i to na temelju osobite molbe što se ima upraviti na zapovjedništvo ratne luke. Radnici arsenala bit će u tom pogledu upućeni na odgovarajući način u koliko dosada već ne predleže pojedine molbe. Pretpostavka za dozvolu povrata leži u tome, da je dotična osoba bivala prije evakuacije u Puli. Na svaki način ova će dozvola u svim slučajevima biti odvisna ako nema političkih i redarstvenih prigovora. Ratno lučko zapovjedništvo pridržaje si pravo ne dati dozvolu bez da navede razloge. Približe odredoe tičuće se povratak osobito seoskog pučanstva, sadržava u isto doba obnarodovana službena obznanica. Povratak uslijediće na vlastitu pogibelj bježunaca. Ni vojničke ni civilne oblasti ne mogu dati za to nikakve sigurnosti, da ne će na Pulu uslijediti nikakove neprijateljske navale, a osobito nijesu oblasti u stanju, da pruže za sve stanovništvo protiv bomba ljetalaca ili opstreljavanja, braneća zakloništa. Osim toga morat će bježunci držati pred očima, da boravak u utvrdi do naša sobom svakakovili ograničenja i poteškoća, te da ni ponovno djelovanje škola ne će još moći biti provedeno u prijašnjem opsegu.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba, prodavat će se ona dana. Pravo kupovati ribu imaju današnji vlasnici karata počevši od broja 6701.

Dopisi iz Istre.

Pazin. Ovog puta pustit ćemo vozove, vreće, muku i ostalo, što čovjeku danas zanima, na stranu, pa ćemo se opet malo zaustaviti na našem čenskom i učiteljistvu. To je učiteljište dodeće na dliku i ponos onim ljudima, koji se tamo žrtvjuju, ali je mjerodavnim krugovima sigurno na stranu. Šest je godina već, da je to učiteljište na životu, a da učitelji počnučavaju badava, a vlast, koja troši dnevno ogromne svote i našega novca, ne će da toga vidi. Dva put se je već molilo vladu, i to prošle godine upre tu nužnu ustanovu, koja je odi neprocijenjive važnosti za narodnu prosvjetu u tužnoj Istri. Ali se vlast nije odzvala ni jednog ni drugog puta. Očito je, da joj je pazinsko učiteljište krošto i Istarske škole uopće — deseta brigu. Jer, ne bi li bilo pazinskog učiteljišta, osam bi se škola u Istri bilo moralo zatvoriti, a da ne navadjamo primjera, spominjemo samo dvorazrednu pučku školu u Sv. Petru u Suni. Vlast je prištedila neznačitu svotu novaca, ostavivši žensko učiteljište na cijelitu, dok je u turanj trošila milijune na pregršt. Ne možemo, a da se tom zgodom opet ne dotaknemo žalosnog stanja našeg učiteljstva. Naše kandidatkinje, pa imale one u svom sreću najljepše želje i najidealnije nacrte, ipak ne će to sveto učiteljsko zvanje mnogo oduševiti, znaju li već unaprijed, da će ih mjerodavni krugovi upotrebiti u sve svoje svrhe, da će im narediti stotine raznih poslova, ali da će ih na isti način ostaviti, da trpe i stradaju od bijede i nestasice. A i naš učitelj i profesor, koji već godine podučava na tom učiteljistvu i troši svoje sile i žrtvuje slobodan čas, morat će smalaksati, kad uvidi, da sav njegov rad ignoriraju oni, koji vedre i oblače. Gospoda ministri jamačno ne shvaćaju duševnog raspoloženja učitelja, koji tumači učenicama, kako moraju u svom budućem učiteljskom zvanju biti marljive, požrtvovne, plemenite, ako on sam u sve to ne vjeruje, jer je i previše osjetio svu gorčinu i nezahvalnost učiteljskog zvanja. — Ali vratimo se na naše učiteljište. Prvi svijet, koji je iz njega izašao, prve učiteljice, rastresle su se Istrom, i već rade i prosvjetljenu ubogi naš neuki narod. Sad se pripravlja 20 novih mlađih i svježih sila, koje će ove godine izići iz učiteljista. Tom prigodom upozoravamo, da bi se barem u toliko išlo učiteljištu na ruku, da se ustanovi povjerenstvo za usposobljenje u Pazinu. Jer putovanje u Kastav ne samo da je u današnje doba neugodno i skopčano s mnogim poteškoćama, nego bi i nepovoljno uplovilo na duševno stanje mlađih učiteljica. Svaka će od njih radje i lakše odgovarati na ispit učitelju, koji ju je četiri godine učio, negoli novom i za nju tudijem i nepoznatom čovjeku. Za danas o tome dosta. Mislimo, da smo kazali jasno ono, što je na srcu svima nama. Imaju li mjerodavni faktori dobre volje i iskrene nakane, učiniti će nešto.

Ferenci. Pred nekoliko dana dotaknuo se dopisnik Vašeg cijenjenog lista i tog seoca, i ono mu je za to zahvalno. Ali dužni smo ipak da nešto k njegovom dopisu pripomenemo. Dopisnik je sigurno imao i najbolju nakancu i najljepše namjere, ali o pitanju, kojega se dotakao, nije bio baš najbolje informovan. Naši ljudi obično uhvate se za nešto, pa tjeraju onda mak na konac, misleći, da su time nešto velikoga izgradili. Vaš je dopisnik također shvatio stvar sa inšpektorom samo po svoju. A to je

baš to najgorje. Mi nijesmo na žalost tako jaki danas, da mogu pojedinci sami nešto proizvesti. Potrebna nam je prije svega organizacija čitavog rada. A gospodin dopisnik jamačno ne voli organizacije, dok njegovo slobodno istupanje može samo naškoditi cijeloj stvari. Po mome mišljenju trebalo bi sve naše redove organizovati, uesti u njih disciplinu, tako da nestane svih pojedincima, a mjesto pojedinca onda istupaju uzajamno svi. Jedino tako možemo nešto čistog postići. Sićusnosti će tako nestati i svaki bi postao potpun član jake zajednice. Doduše taj moj odgovor Vašemu cijenjenom dopisniku malko je zastanio, nu htio sam samo istaknuti, da ono slobodno i samovoljno istupanje dopisnika ne donaša nikakove koristi, nego naprotiv cijelu stvar zamršuje, pričekujući je na svoj način u čudnome svijetu. Ne bih htio, da se te moje riječi slabo shvate i uzmu za Morsky.

Dnevne vijesti.

Boljševici apse kapitalističke špekulantne. Iz Poltave javljaju, da je po zapovjedi stožera revolucionarnoga odbora uapšeno 10 kapitalista radi špekulacija. Odredjena im je globa od 50.000 rubala. Uapšenici su pušteni privremeno na slobodu nakon što su za stalno obećali platež globe.

Revizija kovnih zaliha u bankama počima raditi lijepim plodom. U Rusko-Azijatskoj banci zaplijenjeno je 10 pudi zlata, u Sibirskoj banci 50 pudi. Zlato otpućeno je državnoj banci.

Prosvjeta.

Rukovet ratnih i narodnih pjesama. Sklonio i uredio J. Kapić. Stampom narodne tiskare u Splitu 1918. Primislo ovu zbirku ukusno i u narodnom duhu uredjenu, koja će našem mučenjicom puku biti prava utjeha u ovim teškim danima. Oblije pjesmama iz svih momenata ratnog života, koje prikazuju sav jad, gorčinu i muku, što je rat našemu narodu i cijelom svijetu donio. Pojedine su pjesme prikladno obradjene, te pružaju ne samo zabavu nego i dobru nauku narodu, oplemenjujući srce, misao i osjećaj čitateljev. Zbirka se dijeli u ratne i narodne pjesme. Među narodnim pjesmama nekoje su, koje se pjevaju i po Istarskim selima, pa će i ova zbirka biti sa radošću i uzhičenošću dočekana od naše istarske mladeži. Među ratnim pjesmama ističu se osobito pjesme „Preudana ljuba“, „Lelek mlade udovice“, „Nitli cura nitli žena“ i mnoge druge. Zbirka započinje pjesmom: „Ratna molitva“ i stihovima: „Oče naš, koji jesi na nebesi, — Rat sa zemljom odnesi; — Angele s neba pošalji — neka se umire krajši!“ — Ta je molitva uzeta iz narodne duše, koja čezne za počinkom i mirom, izmučena svim tim naporima ratnoga doba.

Važno!

Zamjena ratnih zajmova

ratno-zajmovne-osjeguravajuće police

Pozori! Svaki vlasnik VII. ratnog zajma i prilažnjih emisija, lako svoje potpisivanje bezplatno bez ikakve pare gotovine i (do K 5000) odmah skoro podvostruči.

Primirje: Protiv uvođenju ratnog zajma sa n. pr. nom. K 2700 — lako dobije svak bez ikakvog rizika, odmah pravovaljanu, ratno-zajmovno-osjeguravajuću policu za po prilici nom. K 5000 —

Osiguranje se sklapa na temelju dogovora sa kr. zavodom za vojničke udove i sirote putem c. k. priv. osjeguravajućeg društva za život „Austrijski Feniks“ u Beču.

Pojašnjenja daje: Osiguravajući odio c. k. aust. zaklade za udove i sirote u Trstu, Lazzaretto vecchio 3, Jadranska banka, Podružnica Anglo-ausir. banke, Podružnica Kreditnoga zavoda, Podružnica Depositne banke, Tršćansko-Istarska banka, Podružnica Živnostenske banke u Trstu.

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Ne smiješ imati drugih Bogova!

Igra u 4 čina s Hanni.

Početak: 2:30, 3:55, 5:20 i 6:45

Neprekidne predstave.

Ulaznina: I. prost. 1 K; II. 40 h

Uči se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promjeniti raspored.

Velik Izbor

u mapama i kutijama

preporuča

Paprnicu J. KRMPOTIĆ - Pula.

ESE

E

Potpisivanje ratnog zajma, skopčanog sa osiguranjem, traje i još dalje.

Veoma važno za one, koji imaju gotovog novca.

Tko sad plati na jedan put K 687.60 dobiti će nakon devet godina, t. j. godine 1926. K 1000 u gotovom novcu.

Umre li prije, dobit će njegovi nasljednici jednu državnu zadužnicu u vrijednosti od 1000 kruna, za koju će godine 1926. dobiti u gotom novcu K 1000. Vrhu toga vratiti će im se od plaćenih K 687.60.

na koncu prve godine osiguranja K 615.53,	
" " treće " " 482.36,	
" " peta " " 336.25,	
" " sedme " " 175.92.	

Tko niema dostatno gotovog novca, može plaćat na godinu K 90, polugodišnje K 45.90, četvrtogodišnje K 23.40 ili mjesечно K 7.95.

Prijave primaju:

C. k. austrijska vojnčka zaklada za udovice i siročad. Vodja kotarske poslovaonice u Pazinu JOSIP MALJAVAC.

Suradnici: ROŽA JOSIP, c. k. profesor u Pazinu; BOLONIĆ PETAR, nadučitelj u Sv. Petru u Šumi; LUKEŽ DRAGUTIN, nadučitelj u Tinjanu; BUTKOVIC NIKO, opć. tajnik u Žminju; TOMASIĆ LOVRO, nadučitelj u Cerovlju; VRABEC IVAN, župnik u Zaimasku; BAČIĆ JOSIP, nadučitelj u Vranju; SIRONIĆ METOD, nadučitelj u Velikoj Učki i LEOPOLD STIHOVIĆ, nadučitelj u Lindaru.

Mali oglasnik

izgubljeno.

Bijela legitimacija za blvanje u Puli, matrikulu za brodove na име Matić Josip te 12 kruna gotovine izpravljeno se u nedjelju iz ulice "Sergla" do ulice Leme 277. Tko je našao stvari, neka si novac zadrži a matrikulu i legitimaciju doneće na garnji broj.

Prodaje se posjed
u gradu Koprivnici (Pod-
dravljani) udaljen 5 časaka od
kolodvora, sastoji se od
plodne oranice, vinograda i
kuće sa zgradama. Svega do
4 rali. Adresa kod uprave.

Oglasujte
u "Hrvatskom Listu"

Bum bukvica!

Priča Ivan Tuhtan iz Trviža.

Zivela je mat s sinom. Jenega jutra pripravila mu je vrećo puno žita, da porene u malin. Prvo nego je šla na polje za poslon, reče mu:

— Cuješ, sinko! Tu imaš dva jaja. Odreži si malo špeha na svinje, sfrigaj si frito, utoči si u kobobe malo pit, pak poreni u malin ča prvo, da dođeš prvi na red. Ja grem delet u Kosirevico.

Sinu je falilo jeno kolo u glave. Kad je mat šla iz hiže, stuće dva jaja, ča mu hi je dala mat, ša je u štalo i na žive svinje odreže jedan kus špeha i stavi euro u organj, da mu se frita sfriga. Dokle se je frigala, skoči u konobo, da si natoči jedan buklić. Jušto u to vrieme skoči na ognjište brek i počne s curon roštat. Kad je to ču, skoči je s čepom od njega, a žito iz vreće so mu prasci pojeli. U škuro je ša iskat tovara, a naša je samo kosti. Pobere kosti i ponese ih doma. Na vrati od hiže zaviče matere na ogušišće!

— Mamo, glejte, kako liepa škancija će bit od tega. Ma će liepo stat gore plati i škudele! — Od kiega so te kosti? — zapita ga mat.

— Od našega tovara — odgovori sin. — Skarancija ti došla! Liepo si učeni. Svinja je stale krepala, ča si ša na živo špehi rezat, bačva i istekla, tovara ni. A kamo ti je moka? — zavije mat.

Kreditno i eskomptno društvo

Pula trg Custoza 45

primu u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini.

Uredovni satovi su: od 9 do 12 pr. podne.

— Prasci so mi žito pojeli — reče sin.
— Uh, kankara ti došla, ma si štupido — reče mat, zame jeno protico i udri po njemu. Stukla ga je do svetege uja.

Sutradan pripravila mu je mat drugo žito i rekla mu je:

— Na, tu imaš; kad si čiera zgubi tovara, budži seka sam tovar i nosi sam. Pazi dobro! Pošaji mi, ča prvo moreš, jeno malo muoko, da umesin kruh.
— Po kiemu ēu poslat — zapita sin.

— To ti je tvoj posal — reče mat — ja ēu moko imet, pošaji je i po same bure. Ku je ne pošaješ, ēemo drugače plesat.

Zame vrećo i gre u malin. Kasno je doša na red za mlet. Kad je bilo jeno malo samejeno, domisli se je, ča mu je mat rekla, da pošalje doma mouke, magar po bure. Zie je loparico i z loparicom je hita muoko van uz besede: — Bura, nosi moje materne muoko!

Tako je hita, dokle ni sve ishitita. Kad je bi gotov s hitanjem, je ša doma. Kad je doša doma prez muoko, pita ga mat:

— A kade ti je muoko?
— A ča van je nisan posla? — reče sin.
— Po kien — ga zapita mat.

A po bure; ča mi niste rekla, da Van je pošajan, magari po same bure — odgovori sin.

Mat ga je čapala za vrat, nategla mu je brageš i stukla ga je, dokle so mu modrice skočile. Kad ga je puštala, uša je iz hiže. Ni moga zabit na buru, ča mu ni ponesla muoko doma. Skoči je u hižu i zatjedno kudejo štope i ša u goro do hiže, kade je stavala bure.

Doša je on do burine hiže i reče:

— Bura, ēu te je benj navadit pameti, kad me nisi stela poslušat i ponest moje matere muoko iz malina. Sada ēu ti škujo začepit, pak ne ćeš već puliat.

Kiselu repu

za mjesnu aprovizaciju, vojne zavode ili pod vojnom upravom stojeca poduzeća sa izvoznicom za Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu ili Istru dobavlja uz povoljne cijene.

Sisačka tvornica kisele repe i zelja u Slavoniji.

Ponude tražite brzojavno!

Važno! Važno!

Zamjena ratnih zajmova

ratno-zajmovne-osjegur. police

Važno! Svaki vlasnik VII. ratnog zajma i prijašnjih emisija, lako svoje potpisivanje bezplatno bez ikakve pare gotovine i (do K 5000) odmah skoro podvostruči.

Primjer: Proti uloženju ratnog zajma sa n. pr. nom. K 2700 — lako dobije svak bez ikakvog rizika, odmah pravovaljanu, ratno-zajmovno-osjeguravajuću policu za prilici nom. K 5000.

Pojašnjenja daje: Osjeguravajući odio c. kr. aust. vojničke zaklade za udovice i siročade u Puli, trg Custoza br. 45, I. kat, Jadranska banka, Podružnica Anglo-austro banke, Podružnica Kreditnog zavoda, Podružnica Depositi banke, Podružnica Živnostenske banke u Trstu i Kreditno i eskomptno društvo u Puli.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

registrirana zadruga na ograničeno jamčenje ulica Carrara br. 4, vlastita kuća „Narodni Dom“.

Podružnica u Pazinu.

Prima uloške na štednju, te ih ukamaće sa

4% kamata.

Eskomptira mjenice uz najpovoljnije uvjete i daje zajmove na nepokretnine.

Uredovni satovi: od 9–12 prije podne i od 4–6 popodne.

— Ne moj, ne — molila ga je bura. — Ja ēu ti dat jenega tovara i ti ćeš bit š njin jako sričan. Kad budeš reka: — Eri, cekine seri — skakat će iz njega sami cekini.

— Ja san kuntenat. Samo ēu provat, ku istino govorish.

Bura mu je dala tovara i on ga je prova. Sysav vseč zame tovara, zahvali bure i gre ča. Na putu do kuće zaustavi se na večer u iene oštarije i zapita za prespat. Oni so ga primili. Ma prvo nego je ša spati, jin reče:

— Čuvajte mi moga tovara. Nemojte mu reć: „Eri, cekine seri“, Vas liepo molim.

— Ne ēemo ne! — Budite na miru! — so mu rekli oštari.

Kad je on ša spati, niso bili leni. Dopejali so tovara u oštarije i rekli so mu: „Eri, cekine seri!“ Kad su oni rekli tuo, udri iz tovara cekini. Vaje so išli iskat tovara po selu, ka bi bi slijčan s kožom temu, iz kojega so skakali cekini. Našli so ga. Sutradan, kad se je usta, da mu oštar drugega tovara, a ne onega, iz kojega so praskali cekini. On zame tovara i gre doma. Kad je doša doma, zaviče materu.

— Mamo! Brzo donesite jedan lancun. Cete vidit, kako će iz tega tovara cekini praskati!

— Pušti me na miru! Ja ēu te opet stuē, da se budeš domisli do mene. — Kad je vidi, da ga mat ne škola, skoči je u hižu i zmaka lancun iz postelje, pak ga je postavi pod tovaru. Zavika je: „Eri, cekine seri!“ — Tovar ga ni posluša. Jopet mu zaviče. Tovar se ni janka maka. Razjadi se i udri s pikonom po tovaru, dokle ni počela iz njega lijavica kapat. Mat ga je gledala, ča to dela. Kad je vidila, da je lancun sav zamazan, skočila je iz hiže, čapala ga i tukla ga je, dokle se je štufala.

Kosti so ga bolele. Komoć se je od boli mica. Misli ča će opet učinit. To put zame 2 kudeje štope i opet je ša, da začepi burino škujo.

(Konač slijedi.)